

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

«01» 09 2014 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ до спеціальності

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки 6.010106 «Соціальна педагогіка»

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність _____

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація 6.030103 «Практична психологія»

(назва спеціалізації)

інститут, факультет, відділення Інститут людини

(назва інституту, факультету, відділення)

2014 2015 навчальний рік

Робоча програма «Вступ до спеціальності» для студентів за напрямом підготовки «Соціальна педагогіка».

Розробники: О. М. Денисюк, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи.

Протокол № 9 від 28 серпня 2014 року.

Завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

_____ (Т. Г. Веретенко)

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	5
Структура програми навчальної дисципліни	7
I. Опис предмета навчальної дисципліни	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни	8
III. Програма	9
<i>Змістовий модуль 1. Я – студент</i>	9
<i>Змістовий модуль 2. Моя майбутня професія - соціальний педагог</i>	11
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Вступ до спеціальності»	13
V. Плани семінарських та практичних занять	15
VI. Завдання для самостійної роботи	18
VII. Карта самостійної роботи студента	21
VII. Індивідуальна навчально-дослідницька робота (навчальний проект)	22
VIII. Система поточного та підсумкового контролю.	24
IX. Методи навчання.	28
X. Методичне забезпечення курсу	28
XI. Рекомендована література	29
Основна	
Додаткова	

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Вступ до спеціальності» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою соціальної педагогіки та корекційної освіти на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану для спеціальності «Соціальна педагогіка».

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Вступ до спеціальності», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Курс «Вступ до спеціальності» підготовлений для студентів за спеціальністю «Соціальна педагогіка».

В умовах формування інноваційного суспільства функціональними особливостями освіти виступає не тільки здатність надавати тим, хто навчається, певний обсяг знань та навичок, але й підвищувати здатність до сприйняття та використання на практиці нових наукових ідей, формувати новаторські здібності, ініціативу тощо.

До сучасного студента вищого навчального закладу висуваються високі вимоги щодо свідомого підходу до процесу навчання, розуміння системи організації навчального процесу, місця та значення самостійної роботи в даному процесі. Потенційні можливості студента можуть в повній мірі проявитися і реалізуватися лише при раціональній самоорганізації навчальної діяльності: умінні планувати свою роботу, володіти прийомами економії часу, техніки та гігієни розумової праці тощо. Враховуючи при цьому знання своїх особистісних якостей, позитивних сторін своєї особистості та її недоліків. До цього виду діяльності майбутнього соціального педагога готує змістовий модуль 1 **«Я - студент»**. Завдання побудови відносин між особистістю та суспільством, пошук оптимальних шляхів соціалізації,

соціальної захищеності особистості є першочерговим завданням соціально-педагогічної діяльності. Ця діяльність торкається багатьох сфер у структурі сучасного суспільства, тому підготовка до оволодіння спеціальністю соціального педагога охоплює широке коло теоретичних та практичних завдань, які частково можуть бути розв'язані в процесі вивчення змістового модуля 2 “ Моя майбутня професія - соціальний педагог ”.

Мета курсу – допомогти студентам опанувати основні питання самоорганізації, навчальної діяльності у ВНЗ; ознайомити студентів із сутністю соціально-педагогічної діяльності, сформуванню гуманістично орієнтований професійний світогляд майбутнього соціального педагога.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності» є: ознайомлення з системою організації навчального процесу у вищому навчальному закладі, основними формами організації навчання; визначення особливостей самостійної роботи студента; формування і розвиток навичок самоорганізації навчальної діяльності студента у вищому навчальному закладі; вивчення та аналіз характеру професійної діяльності соціального педагога.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: систему організації навчального процесу у вищому навчальному закладі, особливості кредитно-модульної системи організації навчального процесу; форми організації навчання та особливості контролю успішності в Університеті; методи та прийоми роботи з інформацією; сутність самостійної роботи студента; специфіку професійної діяльності соціального педагога; компетентнісні виміри майбутньої професії; **вміти:** працювати з інформацією; використовувати в навчальній діяльності різні форми й види усного та писемного мовлення; працювати в команді; самостійно організувати навчальну діяльність; визначати актуальні проблеми соціально-педагогічної діяльності і шляхи їх вирішення; сфери діяльності соціального педагога, характеризувати професійний портрет соціального педагога.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: процес навчання та виховання студентів вищого навчального закладу в умовах реформування та модернізації системи освіти в Україні, формування особистості фахівця вищої кваліфікації.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0101 «Педагогічна освіта»	нормативна	
	Напрямок підготовки 6.010106 «Соціальна педагогіка»		
Модулів – 2	Спеціальність: _____	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферативне дослідження		Семестр	
Загальна кількість годин – 108		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 1	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>бакалавр</u>	12 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		12 год.	2 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		36 год.	64 год.
		Самостійна робота з підготовки до екзамену	
		36 год.	
		Індивідуальні завдання:	
4 год.			
Вид контролю:			
Екзамен	Екзамен		

I. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Самостійна робота з підготовки до іспиту	Модульний контроль
Модуль 1. Я-студент									
1.	Витоки і шляхи розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка	12	4	2	2		4	4	
2.	Особливості студентської діяльності, засоби її оптимізації	13	5	2	2	1	4	4	
3.	Кредитно-модульна система організації навчального процесу	12	2	2			4	6	
4.	Самоорганізація студента як базова умова успішного навчання. Методи і прийоми роботи з інформацією	15	5	2	2	1	6	4	2
	Разом	52	16	8	6	2	18	18	2
Модуль 2. Моя майбутня професія - соціальний педагог.									
5.	Функції соціального педагога	16	4	2	2		6	6	
6.	Професійний портрет соціального педагога	17	5	2	2	1	6	6	
7.	Сфери діяльності соціального педагога	23	7	4	2	1	6	6	2
	Разом	56	16	8	6	2	18	18	2
	Разом за навчальним планом	108	32	16	12	4	36	36	4

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Я - СТУДЕНТ

Лекція 1

Витоки і шляхи розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка (2 год.)

Етапи становлення ідеї університету. Історія розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка. Структура університету. Життєвий шлях Б. Д. Грінченка, чиє ім'я носить Університет.

Основні поняття теми: університет, учительські курси, Інститут підвищення кваліфікації, Київський університет імені Бориса Грінченка.

Лекція 2

Особливості студентської діяльності, засоби її оптимізації (2 год.)

Соціальний статус студента. Особливості навчання студентів-першокурсників у вищому навчальному закладі. Об'єктивні та типові проблеми, шляхи їх вирішення. Ефективність ділового спілкування викладача та студента. Права та обов'язки студентів-грінченківців. Студентська група як різновид соціально організованої групи людей, етапи її становлення.

Основні поняття теми: Студент, соціальний статус студента, самооцінка, професійне самовизначення, права та обов'язки студентів, студентська академічна група, лідер, конфліктна ситуація, конфлікт.

Лекція 3

Кредитно-модульна система організації навчального процесу (2 год.)

Структура та зміст вищої педагогічної освіти. Індивідуальний навчальний план студента. Форми організації навчання: навчальні заняття, виконання індивідуальних завдань, самостійна робота студентів, практична підготовка і контрольні заходи. Основні види навчальних (аудиторних

занять): лекція, лабораторне, практичне, семінарське та індивідуальне заняття, консультація. Роль і місце самостійної роботи у засвоєнні студентом навчального матеріалу. Контроль, облік та оцінка знань – найважливіший засіб керування навчальним процесом, якістю навчання та навчальною працею студента. Загальні критерії оцінки знань студентів. Кредитно-модульна система оцінювання знань.

Основні поняття теми: Болонський процес, Європейська культурна конвенція, кредит, навчальний план, навчальна програма, змістовий модуль, індивідуальний навчальний план студента, форми організації навчання, аудиторні заняття, лекція, лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття, консультація, самостійна робота студента, контроль, облік та оцінка знань, модульно-рейтингова система оцінювання знань.

Лекція 4

Самоорганізація студента як базова умова успішного навчання.

Методи і прийоми роботи з інформацією (2 год.)

Особливості організації власного часу. Самоспостереження. Стратегії самоорганізації та організації власного часу. Культура навчальної праці студента – уміння планувати навчальну роботу, володіння прийомами економії часу, техніка розумової праці, гігієна розумової праці. Формування навичок слухання, читання конспектування. Особливості конспектування лекцій. Види конспектування. Форми й види усного та писемного мовлення. Ефективність ділового спілкування викладача та студента.

Основні поняття теми: самоспостереження, аналіз, самоорганізація, культура навчальної праці студента, прийоми економії часу, гігієна розумової праці.

Семінарське заняття 1. Ім'я Бориса Грінченка – в назві університету .

Семінарське заняття 2. Особливості групової роботи.

Семінарське заняття 3. Методи і прийоми роботи з інформацією.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Моя майбутня професія - соціальний педагог

Лекція 5. Функції професійної діяльності соціального педагога (2 год.)

Специфіка професійної діяльності соціального педагога. Функції професійної діяльності соціального педагога: діагностично-прогностична, посередницька, корекційно-реабілітаційна, охоронно-захисна, профілактична тощо. Різні підходи щодо визначення функцій. Взаємозв'язок різних функцій у діяльності соціального педагога.

Основні поняття теми: соціальний педагог, функції професійної діяльності, діагностично-прогностична, посередницька, корекційно-реабілітаційна, охоронно-захисна, профілактична, евристична функції.

Лекція 6. Професійний портрет соціального педагога (2 год.)

Кваліфікаційна характеристика соціального педагога. Загальні й професійні вимоги до спеціаліста. Професійні знання та вміння. Зміст основних вимог до особистісних якостей соціального педагога (психофізіологічні, морально-етичні, психоаналітичні).

Основні поняття теми: портрет соціального педагога, кваліфікаційна характеристика, теоретичні знання, практичні уміння, особистісні якості, психофізіологічні, морально-етичні, психоаналітичні якості.

Лекція 7. Сфери діяльності соціального педагога (4 год.).

Сфери професійної діяльності соціального педагога: загальноосвітні заклади, позашкільні заклади, спеціальні навчально-виховні заклади, заклади соціального обслуговування, центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (ЦСССДМ) та їх спеціалізовані формування, пенітенціарні установи. Особливості діяльності соціального педагога в різних її сферах.

Основні поняття теми: загальноосвітні заклади, спеціальні навчально-виховні заклади, позашкільні заклади, виховні колонії, притулки,

центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, пенітенціарні установи.

Семінарське заняття 4. Актуальні питання соціально-педагогічної діяльності в Україні.

Семінарське заняття 5. Взаємозв'язок функцій у діяльності соціального педагога. Особливості діяльності соціального педагога в різних її сферах.

Семінарське заняття 6. Характеристика соціального педагога, його професійний портрет. Самопрезентація студента як майбутнього фахівця.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Вступ до спеціальності»

Модуль	Змістовий модуль 1						
Назва модуля	Я – СТУДЕНТ						
Кількість балів за модуль	102 бали						
Лекції	1		2		3	4	
Теми лекцій	Витоки і шляхи розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка		Особливості студентської діяльності, засоби її оптимізації		Кредитно-модульна система організації навчального процесу	Самоорганізація студента як базова умова успішного навчання.	
Відвідування лекцій	1 бал		1 бал		1 бал	1 бал	
Теми семінарських занять (СЗ)		Ім'я Бориса Грінченка – в назві університету		Особливості групової роботи			Методи прийому роботи інформацією
Відвідування СЗ/Робота на СЗ/		1+10=11		1+10=11			1+10=15
Самостійна робота (СР)	СР № 1 5 балів		СР № 2 5 балів		СР №3 5 балів	СР № 4 5 балів	
ІНДЗ							
Творча робота	Твір-есе «Я- студент», командний проект «Університет нашої мрії» 20 балів						
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 25 балів						

Модуль	Змістовий модуль 2					
Назва модуля	Моя майбутня професія - соціальний педагог					
Кількість балів за модуль	97 + 30 (ІНДЗ)=127					
Лекції	1		2	3	4	
Теми лекцій	Функції діяльності соціального педагога		Сфери діяльності соціального педагога		Професійний портрет соціального педагога	
Відвідування лекцій	1 бал		1 бал	1 бал	1 бал	
Теми семінарських занять (СЗ)		Актуальні питання соціально-педагогічної діяльності в Україні.		Взаємозв'язок функцій у діяльності соціального педагога. Особливості діяльності соціального педагога в різних її сферах.		Характеристика соціального педагога. Самопрезентація студента як майбутнього фахівця.
Відвідування СЗ/ Робота на СЗ/		1+10=11		1+10=11		1+10=11
Самостійна робота (СР)	СР № 1 5 балів		СР № 2 5 балів		СР №3 5 балів	
ІНДЗ	30 балів (для обох модулів)					
Творча робота	Самопрезентація студента як майбутнього фахівця 20 балів					
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 2 25 балів					
Підсумковий контроль	Екзамен					

Загальна кількість набраних балів – 229. $229:60=3.9$ Наприклад, якщо студент набрав за '1 та 2 модуль 200 балів відповідно - $200:3,9=51,3$ плюс 40 балів – максимальна кількість балів за екзамен. **Загальна оцінка 91,3 бали.** Це за системою ECTS – **A відмінно.**

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I

Я - СТУДЕНТ

Семінарське заняття 1.

Тема: Ім'я Бориса Грінченка – в назві університету .

План заняття (теми для обговорення):

- I. Феномен Бориса Грінченка.
- II. Робота в малих групах (розробити образну модель, яка б ілюструвала дані питання та презентувати в групі):
 1. Педагогічна діяльність Бориса Грінченка.
 2. Літературна, видавнича та фольклористична діяльність.
 3. Просвітницька діяльність.

Література: основна - 9. Допоміжна – 13.

Семінарське заняття 2.

Тема: Особливості групової роботи.

План заняття

1. Колективне обговорення особистого досвіду роботи в групі.
2. Основні правила групової роботи.
3. Особистий внесок в роботу групи.
4. Планування дій та розподіл завдань.
5. Визначення персональних навичок, необхідних для роботи в групі.
Ефективні та неефективні форми особистої поведінки в команді.

Література: основна – 9. Допоміжна – 1;5;15;19.

Семінарське заняття 3.

Тема: Методи і прийоми роботи з інформацією.

План заняття

- I. Робота в малих групах з подальшою презентацією матеріалу

1. Основні етапи сприймання та осмислення навчальної інформації.
 2. Особливості роботи з книгою. Види читання.
 3. Основні техніки запам'ятовування.
 4. Пошук інформації соціально-педагогічного спрямування в Інтернет.
- II. Виконання вправи «Опорні сигнали» з метою формування вміння швидкого засвоєння текстової інформації.
- III. Перевірка самостійної роботи.
- Література:** основна – 6;9. Допоміжна – 1;3;5;6;10.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Моя майбутня професія - соціальний педагог

Семінарське заняття 4.

Тема: Актуальні питання соціально-педагогічної діяльності в Україні

План заняття:

- I. Визначити актуальні питання соціально-педагогічної діяльності в Україні.
- II. Робота в малих групах
 1. Розробити образну модель актуальних проблем соціально-педагогічної діяльності в Україні з подальшою презентацією.
 2. Обговорення результатів роботи.
 3. Взаємоаналіз підготовлених анотацій до фахових видань.
- III. Перевірка виконання самостійної роботи.
- IV. Захист навчального проекту.

Література: основна – 3;5. Допоміжна – 17;18.

Семінарське заняття 5.

Тема: Взаємозв'язок функцій у діяльності соціального педагога. Особливості діяльності соціального педагога в різних її сферах (4 год.)

План заняття

1. На основі опрацювання статей періодики професійного спрямування, створити колажі про взаємозв'язок різних функцій у діяльності соціального педагога. Презентувати розроблені матеріали.
2. Виконання вправи на засвоєння основних термінів та понять (типу «пінг-понг»)
3. Проведення бесіди на тему «Особливості діяльності соціального педагога в різних її сферах» (за матеріалами реферативних повідомлень).
4. Перевірка самостійної роботи студентів.

Література: основна - 5. Допоміжна – 18.

Семінарське заняття 6.

Тема: Характеристика соціального педагога, його професійний портрет.

Самопрезентація студента як майбутнього фахівця.

План заняття:

I.

1. Охарактеризувати основні вимоги до соціального педагога.
2. Професійна значущість соціального педагога.
3. Визначити модель професійної діяльності соціального педагога.
4. Провести самопрезентацію з використанням наочності.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Література: основна - 5. Допоміжна – 2;17.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Я - СТУДЕНТ

Тема: Витоки і шляхи розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка – 4 год.

1. Виконати тест «Перші університети».
2. Проаналізувати віхи становлення та розвитку університету імені Бориса Грінченка. Відповіді запишіть в таблицю.
3. Виписати в таблицю перші університети на теренах України.

Тема: Особливості студентської діяльності і засоби її оптимізації – 4 год.

1. Дати відповіді на запитання анкети для першокурсників.
2. Прочитати статут вищого навчального закладу, у якому навчаєтесь, і з'ясувати, як у ньому відображено положення щодо організації самостійної діяльності студента.
3. Виконати завдання 1 за навчальним посібником (див. . Я – студент : навч. посіб. / [Жильців О.Б., Караман С. О., Левітас Ф.Л., Линьок К. О. та ін. ; За заг. Ред. Огнев'юка В. О.] – К. : Київськ. Ун-т імені Бориса Грінченка, 2012. – 224 с. – С. 62.
4. Розв'язати педагогічні задачі (див. Я – студент : навч. посіб. / [Жильцов О.Б., Караман С. О., Левітас Ф.Л., Линьок К. О. та ін. ; За заг. ред. Огнев'юка В. О.] – К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2012. – 224 с. – С. 64.

Тема: Кредитно-модульна система організації навчального процесу – 4 год.

1. Виконати тест до теми «Я навчаюсь за кредитно-модульною системою» навчального посібника «Я – студент» стор. 89 – 90. (див. Я – студент : навч. посіб. / [Жильцов О.Б., Караман С. О., Левітас Ф.Л., Линьок К. О. та ін. ; За заг.

ред. Огнев'юка В. О.] – К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2012. – 224 с.
– С. 71 - 90.

2. Підготувати кросворд з теми, відповідно його оформити і представити іншим студентам.

Тема: Самоорганізація студента як базова умова успішного навчання.

Методи і прийоми роботи з інформацією.

– 6 год.

1. Розробити пам'ятку для студента по роботі з книгою.

2. Виконати тест до теми «Я – в інформаційному середовищі університету» на стор. 156 навчального посібника «Я – студент» (див. Я – студент : навч. посіб. / [Огнев'юк В. О., Жильцов О. Б., Караман С. О. та ін.; за заг. ред. Огнев'юка В. О.] – 2-е вид., доопр. - К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 224 с.

3. Підготувати реферативне повідомлення на одну з запропонованих тем та розробити план презентації в аудиторних умовах:

- a) “Основні етапи сприймання та осмислення навчальної інформації”.
- b) “Особливості роботи з книгою. Види читання”.
- c) “Основні техніки запам'ятовування”.
- d) “Пошук наукової та професійної інформації в Інтернет”.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Моя майбутня професія - соціальний педагог

Тема: Функції та сфери діяльності соціального педагога - 12 год.

1. Скласти анотації на журнали “Соціальна робота в Україні”, «Практична психологія та соціальна робота», “Соціальна педагогіка” та ін., визначити актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи, що розглядаються на сторінках періодики – 2 год.

2. Визначити актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи, що розглядаються на сторінках періодики. Розробити образну модель актуальних проблем соціально-педагогічної діяльності в Україні з подальшою презентацією в аудиторних умовах – 4 год.
3. Розробити перелік питань, з якими ви хотіли б звернутися до соціального педагога – 1 год.
4. Ознайомитись з матеріалами книги - Знайти себе: життєві історії випускників інтернатів. – К : УІСД, 2001. – 201 с.
5. Запишіть, на що спрямована діяльність соціальних педагогів у різних типах закладів. (*Завдання 5, стор. 29. За посібником: Веретенко Т. Г., Денисюк О. М. Вступ до спеціальності: соціальна педагогіка. Модуль 2 : навч. посіб. / Т. Г. Веретенко, О. М. Денисюк. – К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2013. – 128 с.)*
6. Підготувати реферативне повідомлення «Особливості діяльності соціального педагога в різних сферах». – 2 год.
7. Проаналізувати різні підходи щодо визначення функцій соціального педагога, записати у вигляді таблиці – 2 год.

Тема: Професійний портрет соціального педагога – 6 год.

1. Пригадати основні риси характеру свого шкільного психолога або соціального педагога, порівняти їх з вимогами «Професійного портрету соціального педагога» – 2 год.
2. Здійснити аналіз діяльності соціального педагога в загальноосвітньому закладі – 2 год.

3. Проаналізувати досвід роботи соціального педагога та практичного психолога в системі центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді – 2 год.

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи бакалаврами, подано у вигляді табл. 6.1.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. Я – студент			
Тема 1. Витоки і шляхи розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка (4 год.)	Індивідуальне заняття, модульний контроль, екзамен	5	I-II
Тема 2: Особливості студентської діяльності і засоби її оптимізації (4 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, екзамен	5	II-III
Тема 3: Кредитно-модульна система організації навчального процесу (4 год.)	Індивідуальне заняття, модульний контроль, екзамен	5	III-IV
Тема 4: Самоорганізація студента як базова умова успішного навчання. Методи і прийоми роботи з інформацією (6 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, екзамен	5	IV-V
Змістовий модуль II. Моя майбутня професія - соціальний педагог			
Тема 3. Функції та сфери діяльності соціального педагога (12 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль індивідуальне заняття, екзамен	10	IV-V
Тема 4. Професійний портрет соціального педагога (6 год.)	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, модульний контроль, екзамен	5	V- VII
<i>Разом: 36 год.</i>	<i>Разом: 35 балів</i>		

VII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА

Індивідуальна навчально-дослідницька робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі

вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання ІНЗД прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідницьке завдання (ІНДЗ) з курсу «Вступ до спеціальності» – це вид навчально-дослідницької роботи бакалавра, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських занять і охоплює весь зміст навчального курсу.

З курсу «Вступ до спеціальності» передбачено навчально-педагогічне дослідження з публічною презентацією – **30 балів**.

Орієнтовна структура ІНДЗ – вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел та практична (наочна) частина. Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у табл. 7.1 і 7.2.

Таблиця 7.1

Критерії оцінювання ІНДЗ
(науково-педагогічного дослідження)

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	5 бали
2.	Складання плану	2 бал
3.	Аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	10 балів
4.	Дотримання правил реферування наукових публікацій	3 бали

6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	5 бали
7.	Презентація наочного, практичного матеріалу.	5 балів
Разом		30 балів

Таблиця 7.2

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	20-30	Відмінно
Достатній	11-19	Добре
Середній	6 - 10	Задовільно
Низький	0-5	Незадовільно

Орієнтовна тематика навчальних досліджень з курсу**«Вступ до спеціальності»**

1. «Особливості адаптації студента до вузівського навчання».
2. «Основні етапи сприймання та осмислення навчальної інформації».
3. «Пізнавальна діяльність студентів як основа їх розумового розвитку».
4. «Самостійна робота студентів. Умови ефективності організації самостійної роботи».
5. «Особливості роботи з книгою. Види читання».
6. «Основні техніки запам'ятовування».
7. «Пошук наукової та професійної інформації в Інтернет».
8. «Актуальні питання соціально-педагогічної діяльності в Україні».
9. «Особливості діяльності соціального педагога в загальноосвітньому закладі».
10. «Різні підходи до визначення функцій професійної діяльності соціального педагога».
11. Діяльність соціального педагога в різних сферах (за вибором студента).

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності».

Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30 балів.

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студента-бакалавра з дисципліни «Вступ до спеціальності» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Система оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни
«Вступ до спеціальності»

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за один вид роботи
1.	Відвідування лекцій	1
2.	Відвідування семінарських (практичних) занять	1
3.	Виконання завдання для самостійної роботи	5
4.	Робота на семінарському (практичному) занятті, у тому числі:	10

	<ul style="list-style-type: none"> - доповідь, - виступ, - повідомлення, - участь у дискусії, тощо 	
6.	Виконання модульної контрольної роботи (1, 2)	25
7.	Творча робота (у тому числі есе)	20
8.	ІНДЗ	30

У процесі оцінювання навчальних досягнень студента-бакалавра застосовуються такі методи:

➤ **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.

➤ **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; звіт, реферат, есе.

➤ **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 74	«задовільно»	ED
75 – 89	«добре»	CB
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студента

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента-бакалавра на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях (див. п. «Захист творчих проектів»).

Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

У табл. 8.4 представлено розподіл балів, що присвоюються студентам упродовж вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності».

Система оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни
«Вступ до спеціальності»

№ п/п	Вид діяльності	Кількість завдань	Розрахунок	Загальна сума за видами діяльності
-------	----------------	-------------------	------------	------------------------------------

1.	Відвідування лекцій	8	8 x 1 бал	8
2.	Відвідування семінарських (практичних) занять	6	6 x 1 бал	6
3.	Виконання завдання для самостійної роботи	7	7 x 5 балів	35
4.	Робота на семінарському (практичному) занятті, у тому числі: - доповідь, - виступ, - повідомлення, - участь у дискусії, тощо	6	6 x 10	60
6.	Виконання модульної контрольної роботи	2	2 x 25 балів	50
7.	Творча робота (у тому числі есе)	2	2 x 20 балів	40
8.	ІНДЗ	1	1 x 30 балів	30
Максимальна кількість балів з дисципліни			229	

Форма контролю – екзамен. 60 балів – за семестр, 40 – за екзамен. Коефіцієнт з даної дисципліни дорівнює ($229 : 60 = 3,9$).

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) **За ступенем самостійності мислення:** репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) **За ступенем керування навчальною діяльністю:** під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) **Методи стимулювання інтересу до навчання:** навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо), ретроспективний метод.

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ Я – студент : навч. посіб. / [Огнев'юк В. О., Жильцов О. Б., Караман С. О. та ін.; за заг. ред. Огнев'юка В. О.] – 2-е вид., доопр. - К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 224 с.
- ✓ Веретенко Т. Г., Денисюк О. М. Вступ до спеціальності: соціальна педагогіка. Модуль 2 : навч. посіб. / Т. Г. Веретенко, О. М. Денисюк. – 2-е вид., доопр. – К. : Київськ.ун-т імені Бориса Грінченка, 2013. – 128 с.
- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ презентації теоретичного матеріалу в Power Point
- ✓ роздаткові матеріали для самостійної роботи студента під час практичних занять;
- ✓ контрольні завдання для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Наказ Міністерства освіти і науки України та Академії педагогічних наук України від 15 серпня 2001 р. №592/33 «Про забезпечення розвитку психологічної служби в системі освіти України». Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0922-99>

2. Веретенко Т. Г. Вступ до спеціальності: соціальна педагогіка. Модуль 2 : [навч. посіб.] / Т. Г. Веретенко, О. М. Денисюк. – 2-ге вид., допов. та перероб. - К. : Київ.ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 128 с.
3. *Мостова І.* Першокурснику: поради психолога. – К., 2000. Гуманістична психологія: Антологія. У 3-х т. – К., 2
4. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред. проф. І.Д. Звереві. – К., Сімферополь: Універсум, 2012. – 536 с.
5. Я – студент : навч. посіб. / [Огнев'юк В. О., Жильцов О. Б., Караман С. О. та ін.; за заг. ред. Огнев'юка В. О.] – 2-е вид., доопр. - К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 224 с.

Додаткова:

1. Вихованці інтернатів про себе і своє життя / [О. М. Балакірева та ін.] – К. : УІС, 2000. – Кн. 1. – 134 с.
2. Данильчук Л. А. Основы имиджа и этикета : учебное пособие / Данильчук Л. А. - К. : Кондор, 2004. - 234 с.
3. Дрю С., Бингхэм Р. Искусство быть студентом. Руководство по навыкам обучения. Перевод с англ. / С. Дрю, Р. Бингхэм. – М. : НІРРО, 2004. – 302 с.
4. Гезалов А. Соленое детство / Гезалов А. – К., 2010. – 180 с
5. Знайти себе: життєві історії випускників інтернатів. – К : УІСД, 2001. – 201 с.
6. Кальченко Л.В. Соціально-педагогічний захист бездоглядних дітей у притулках для дітей: [навч.-методич. посіб.] / Кальченко Л. В. – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2010. – 350 с.
7. Мрії, вистраждані життям...: до 145-ї річниці з дня народження Б. Д. Грінченка : кол. моногр. : у 2 ч. / Київ. міськ. пед. ун-т ім. Б. Д. Грінченка / В. О. Огнев'юк (Вступ.), 2009. — 260 с. Ч. 1 — 260 с.
8. Фопель К. Сплоченность и толерантность в группе: Психологические игры и упражнения / Пер.с нем. Фопель К. – М. : Генезис, 2003. – 336 с.
9. Хрестоматія до курсу «Основи професійної майстерності соціального педагога» / [укл. : Пихтіна Н. П., Тукач І. І]. – Ніжин : Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2007. – 374 с.
10. Соціальна педагогіка [навч. посіб.] / [Безпалько О. В., Веретенко Т. Г., Зверева І. Д. та ін. ; за ред. О. В. Безпалько]. – К. : “Академвидав», 2013. – 312 с.

Питання до іспиту з курсу «Вступ до спеціальності»

1. Розкрийте роль і місце самостійної роботи у засвоєнні студентом навчального матеріалу.
2. Проаналізуйте стратегії самоорганізації та організації власного часу.
3. Розкрийте особливості роботи з книгою. Види читання.
4. Розкрийте загальні критерії оцінки знань студентів.
5. Доведіть важливість дотримання студентом культури навчальної праці. Розкрийте одну з її складових (уміння планувати навчальну роботу, володіння прийомами економії часу, техніка розумової праці, гігієна розумової праці тощо).
6. Розкрийте особливості конспектування лекцій. Який вид конспектування притаманний вам на даний момент.
7. Які особливості стадій динаміки професійного самовизначення студента?
8. Назвіть основні форми організації навчання в університеті. Дайте характеристику одній з них.
9. Проаналізуйте, від чого залежить ефективність діяльності студента?
10. На що спрямований Болонський процес?
11. У чому полягають особливості кредитно-модульної системи організації навчального процесу? Що таке кредит?
12. Назвіть види аудіювання. Чи володієте ви ними у достатній мірі?
13. Що таке виступ та які особливості його підготовки?
14. Яке значення має вміння встановлювати контакт з аудиторією?
15. Що таке тези? Які правила їх складання?
16. Розкрийте основні види читання. Яким видом читання ви користуєтесь найчастіше? Чому?
17. Розкрийте основні види конспектування. Яким видом конспектування ви володієте найкраще?
18. Проаналізуйте структуру реферату. Дайте характеристику різним його частинам.
19. Назвіть складові анотації та проілюструйте їх прикладами.

20. Розкрийте основні етапи розвитку рідного університету.
21. У чому полягають переваги прийняття групового рішення?
22. Яку роль відіграє вміння організувати час для досягнення успіху? Чи вмієте ви це робити?
23. Розкрийте алгоритм постановки та досягнення цілей
24. Назвіть основні принципи саморозвитку. Дайте характеристику одному з них.
25. Розкрийте особливості конспектування лекцій. Який вид конспектування притаманний вам на даний момент.
26. Яку роль відіграє вміння організувати час для досягнення успіху? Чи вмієте ви це робити?
27. Які позитивні риси властиві студентству як соціальній групі?
28. Які права має студент у сфері навчання?
29. Які з обов'язків студента-грінченківця ви б назвали найголовнішими? Чому?
30. Який з етапів розвитку студентської групи вам видається найважливішим? Чому?
31. Дайте визначення поняття «соціальний педагог». До переліку яких працівників включено посаду «соціальний педагог»?
32. Назвіть основні функції діяльності соціального педагога. Проаналізуйте одну з них за вибором.
33. Доведіть важливість взаємозв'язку різних функцій у діяльності соціального педагога. Наведіть приклади.
34. Розкрийте зміст діагностичної функції. Що необхідно знати та вміти фахівцю для її реалізації. Наведіть приклади діяльності соціального педагога в реалізації даної функції.
35. Розкрийте зміст комунікативної функції. Що необхідно знати та вміти фахівцю для її реалізації. Наведіть приклади діяльності соціального педагога в реалізації даної функції.

36. Розкрийте зміст організаторської функції. Що необхідно знати та вміти фахівцю для її реалізації. Наведіть приклади діяльності соціального педагога в реалізації даної функції.
37. Розкрийте зміст прогностичної функції. Що необхідно знати та вміти фахівцю для її реалізації. Наведіть приклади діяльності соціального педагога в реалізації даної функції.
38. Розкрийте зміст охоронно-захисної функції. Що необхідно знати та вміти фахівцю для її реалізації. Наведіть приклади діяльності соціального педагога в реалізації даної функції.
39. Розкрийте зміст попереджувально-профілактичної функції. Що необхідно знати та вміти фахівцю для її реалізації. Наведіть приклади діяльності соціального педагога в реалізації даної функції.
40. Розкрийте зміст корекційно-реабілітаційної функції. Що необхідно знати та вміти фахівцю для її реалізації. Наведіть приклади діяльності соціального педагога в реалізації даної функції.
41. Розкрийте зміст соціально-терапевтичної функції. Що необхідно знати та вміти фахівцю для її реалізації. Наведіть приклади діяльності соціального педагога в реалізації даної функції.
42. Розкрийте, які знання, уміння і навички є необхідними для виконання соціальними педагогами професійних обов'язків.
43. Розкрийте основні сфери та зміст професійної діяльності соціального педагога.
44. Розкрийте, на що спрямована діяльність соціального педагога в загальноосвітніх закладах? Наведіть приклади.
45. Розкрийте, на що спрямована діяльність соціального педагога в закладах для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Наведіть приклади.
46. Розкрийте, на що спрямована діяльність соціального педагога в закладах соціального обслуговування. Наведіть приклади.

47. Розкрийте, на що спрямована діяльність соціального педагога в Центрі соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Наведіть приклади.
48. Розкрийте, на що спрямована діяльність соціального педагога в пенітенціарних установах – виховних колоніях для неповнолітніх. Наведіть приклади.
49. Розкрийте, на що спрямована діяльність соціального педагога в територіальних центрах по роботі з громадою? Наведіть приклади.
50. Розкрийте, на що спрямована діяльність соціального педагога в центрах соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями? Наведіть приклади.
51. Розкрийте основні напрями діяльності центру матері та дитини.
52. Розкрийте основні завдання Центру для ВІЛ-інфікованих дітей та молоді.
53. Розкрийте основні напрями діяльності притулку для дітей служби у справах дітей.
54. Розкрийте основні напрями діяльності Центру «Клініка, дружня до молоді».
55. Охарактеризуйте основні вимоги до соціального педагога.
56. Розкрийте, в чому полягає професійна значущість соціального педагога?
57. Розкрийте зміст основних вимог до особистісних якостей соціального педагога (психофізіологічні, морально-етичні, психоаналітичні).
58. Розкрийте професійні ролі соціального педагога.
59. Розкрийте актуальні проблеми соціально-педагогічної діяльності в Україні.
60. Розкрийте морально-етичні проблеми у професійній діяльності соціального педагога.
61. Розкрийте, в чому полягає культура спілкування соціального педагога.
62. В чому полягає місія і мета діяльності соціального педагога?
63. Особистість соціального педагога – центральна постать соціально-педагогічної діяльності в різних інституціях.

Практичні завдання

64. Чи могли б ви започаткувати нову традицію в Університеті? Яку саме?
65. Розробіть рекомендації щодо складання тез до статті.
66. Як ви розумієте даний вислів «Важлива не кількість знань, а якість їх. Можна знати дуже багато чого, не знаючи найпотрібнішого (Л. Толстой).
67. Складіть рекомендації для студента на тему «Як складати тези статті».
68. Складіть рекомендації для студента на тему «Як працювати над тематичними виписками».
69. Складіть рекомендації для студента на тему «Як краще складати конспект».
70. Складіть рекомендації для студента на тему «Як підготувати виступ на студентську конференцію».
71. Обґрунтуйте актуальність наведеного твердження англійського філософа, соціолога і культуролога Герберта Спенсера: «Основна мета навчання – це не стільки самі знання, скільки дії на засадах здобутих знань».
72. Підготуйте анотацію до запропонованої статті.

Робоча програма навчального курсу
"ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ"

Укладач: *Денисюк Олена Миколаївна*, кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Інституту людини
Київського університету імені Бориса Грінченка